

Motion till riksdagen 2025/26:2766

av **Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C)**

Reformerat lantmäteri

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa möjligheten för privata entreprenörer att utföra vissa lantmäteriuppgifter och om att främja och underlätta inrättandet av fler kommunala lantmäterimyndigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Lantmäteriet är den myndighet som kartlägger Sverige och registrerar och säkrar ägandet av alla fastigheter samt hanterar deras gränser. Utöver den centrala statliga myndigheten finns det kommunala lantmäterimyndigheter i 39 av Sveriges kommuner. Behovet av lantmäteritjänster finns i hela landet, även utanför tätbefolkade kommuner. Mängden invånare är inte det enda som dimensionerar behovet av lantmäteritjänster. Det finns en mängd verksamheter på svensk landsbygd som är under stor utveckling och förändring. Tidigare nedläggningar av lokala lantmäterikontor samt det ringa antalet kommunala lantmäterimyndigheter i landet, företrädesvis förekommande i residensstäder, innebär en försämring för medborgare och företag genom större avstånd och längre handläggningstider och ett direkt hot mot samt hinder för näringslivets utveckling.

Vi uppmärksammas på att Lantmäteriet har orimligt långa handläggningstider för vissa ärenden och därtill höga avgifter. Lantmäteriet redovisar nu, i sin senaste årsredovisning, för första gången förrättningsärendenas styckkostnad, i form av kundens kostnad. Den påverkas av tiden som läggs på ärendet, ärendets beskaffenhet, hur gammalt ärendet var när det avslutades och myndighetens taxa. Den sammanvägda bedömningen av kvaliteten är att den bedöms, av Lantmäteriet själva, vara otillräcklig. I årsredovisningen är det tydligt att en reformering behövs.

Detta kan från regeringens sida ske utan utredning och genom två huvudsakliga processer. För det första kan myndigheten få direktiv av regeringen som möjliggör för privata aktörer att uträtta vissa av myndighetens uppgifter. Lantmäteriet ska ägna sig åt myndighetsutövning som granskning och kvalitetssäkring, men det är möjligt att släppa in externa aktörer till att sköta till exempel förrättningsförslag och mätningar ute i fält.

För det andra kan regeringen se över regelverken som möjliggör kommunala lantmäterimyndigheter. De kommunala lantmäterimyndigheterna fyller en viktig funktion. De ansvarar för lantmåteriförrättningar och bildande av samfällighetsföreningar inom den egna kommunen. Detta innebär att de handlägger ärenden om till exempel fastighetsbildning, fastighetsbestämning, särskild gränsutmärkning och fastighetsregistrering. Det kan inte vara annat än positivt om fler kommuner har möjlighet att bli lantmäterimyndigheter. Förutom att kommunen själv ska ha en önskan om att bli lantmäterimyndighet är det avgörande att tröskeln för att bli det är så låg som möjligt.

I dag saknas ett tydligt regelverk som styr hur ansöknings- och beviljandeprocessen är organiserad. Den information Lantmäteriet delgett indikerar att det är svårt för en kommun att i förväg veta hur ansökan ska formuleras.

I lagen från 1995 fanns inte några förbehåll om storlek. Lantmäterikutredningen från 2003 slår däremot fast att personalstyrkan i snitt bör vara nio årsarbetare och som minst fem. Just personalstyrkans storlek har i tidigare beslut varit ett skäl för Lantmäteriet att neka beviljande. Det synes således som att lagar, föreskrifter och andra styrande handlingar till fullo saknas för att styra ansöknings- och beviljandeprocessen.

Regeringen fattar beslut om kommunalt lantmåteri, men Lantmäteriet får yttra sig.

Sammanfattningsvis kan konstateras att behovet av lantmåteritjänster finns även utanför tätbefolkade kommuner. Utöver ovan angivna skäl tillkommer behov av en omfattande förrättningstjänst i samband med att sedan 70-talet vilande vägsamfälligheter där

primärkommunen övertagit förvaltandet av vägsamfälligheten nu måste återuppstå inom en femårsperiod för att statsbidraget till den samfällighet som förvaltar den enskilda vägen skall kunna bestå.

Mot bakgrund av det ovan anförda hemställs om att riksdagen beslutar att ge regeringen till känna det rimliga i att införa möjligheten för privata entreprenörer att utföra vissa uppgifter liksom att främja och underlätta inrättandet av fler kommunala lantmäterimyndigheter.

Mikael Larsson (C)

Catarina Deremar (C)